

Tietoarkiston vuosikertomus 2023

Vuosikertomus 2023	2
Tietoarkiston asiakkaat entistä tyytyväisempiä	2
Tietoarkiston vuosi 2023 lukuina.....	3
Aineistojen jatkokäyttö	3
Aineistojen hankinta ja arkistointi	6
127 uutta aineistoa.....	6
Penna – kirjoitusaineistojen keruutyökalu	8
Tekniset palvelut – uusi tiedonhallintajärjestelmä ja hanketyötä	8
Tietosuoja ja tietoturva	8
Tietoarkisto neuvoo ja opastaa	9
Tietopalvelussa asiantuntijat auttavat	10
Tietovarantoja ja verkkopalveluita	11
Viestintää ja tapahtumia	12
Tietoarkiston palvelujen saavutettavuus	14
Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö.....	14
Tietoarkisto kansainvälisissä organisaatioissa.....	15
Kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön hankkeet	16
Kansainvälisiä vertailevia aineistoja.....	17
Talous	18
Organisaatio ja henkilöstö.....	18
Henkilöstön osaamisen kehittäminen	19
Tietoarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta.....	19
Tietoarkiston henkilökunnan julkaisuja ja esityksiä	21
Julkaisuja muissa kuin Tietoarkiston omissa julkaisuissa.....	21
Tietoarkiston henkilökunnan esityksiä 2023	23

Vuosikertomus 2023

Tietoarkiston asiakkaat entistä tyytyväisempiä

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto (Tietoarkisto) on sähköisen tutkimusdatan asiantuntijaorganisaatio, joka vaalii ja säilyttää pitkäaikaisesti suomalaisen yhteiskunnan, ihmisten ja kulttuuristen ilmiöiden tutkimiseksi kerättyjä aineistoja. Yksikkö on perustettu Tampereen yliopiston yhteyteen vuoden 1999 alussa. Tietoarkisto on eurooppalaisten tietoarkistojen muodostaman tutkimusinfrastruktuurin CESSDA ERICin kansallinen palveluntuottaja.

Vuosi 2023 oli Tietoarkiston strategiakauden 2021–2024 kolmas vuosi. Tehdyn asiakaskyselyn perusteella asiakkaat olivat entistä tyytyväisempiä Tietoarkiston tarjoamiin palveluihin ja saatavilla oleviin aineistoihin. Lisäksi valtaosa vastaajista ajatteli palvelujen edistävän avointa tiedettä ja suomalaisen tieteen kehitystä. Strategian toteuttamisessa oltiin siis hyvässä vaiheessa. Samaan tulokseen tultiin strategiakauden puolivälin arvioinnissa, joka toteutettiin Tietoarkiston valtakunnallisen neuvottelukunnan pyynnöstä. Toiminnan tuloksellisuutta osoittaa myös jo neljättä vuotta kasvanut aineistojen latausmäärä.

Vuosi 2023 oli kvalitatiivisten aineistojen arkistoinnin 20-vuotisjuhlavuosi. Niitä alettiin ottaa arkistoon vuoden 2003 keväällä. Kvalitatiivisten aineistojen arkistointia juhlistettiin julkaisemalla aiheesta historiaa ja nykytilaa esittelevä artikkeli. Kvalitatiivisten aineistojen suosio jatkokäytössä kasvaa joka vuosi, niin myös vuonna 2023.

Huomattavaa panostusta vaatinut prosessi oli Tietoarkiston sisäisen tiedonhallintajärjestelmän uusiminen. Uuden järjestelmän käyttöönotto aiheutti katkoksen aineistojen julkaisemisessa Ailaan, kun vanha tiedonhallintajärjestelmä poistettiin käytöstä ja sen sisältämät tiedot siirrettiin uuteen. Uusi järjestelmä kehitettiin Tietoarkistossa vastaamaan tutkimusaineistojen ylläpidon ja pitkäaikaissäilytyksen vaatimiin erityistarpeisiin.

Tietoarkisto aloitti CoreTrustSeal-sertifikaattinsa uudistamisen. Hakemuksen käsittely ja arviointi palautekierroksineen vie huomattavan pitkän ajan, mutta uusien vaatimusten mukaista sertifikaattia odotetaan alkusyksyn 2024 aikana.

Kun tilankäyttö muuttui pysyvästi koronapandemian seurauksena, Tietoarkisto lähti etuajassa yliopiston tilaprojektiin mukaan. Suunniteltu muuttoajankohta on vuoden 2025 alussa. Uusissa tiloissa Tietoarkisto on Tampereen yliopiston kirjaston ja yhteiskuntatieteilijöiden kanssa samassa rakennuksessa, mistä odotamme kaikkien osapuolten hyötyvän.

Tämä vuosikertomus esittelee valikoidusti keskeisiä Tietoarkiston palveluita ja toimintaa. Laajemman kuvan palvelutarjonnasta ja kansainvälisestä ja kansallisesta kehitystyöstä saat yksikön verkkosivuilta.¹

Tietoarkiston vuosi 2023 lukuina

Aineistoja luettelossa: 1 902

Kvantitatiivisia 82 % ja kvalitatiivisia 18 %.

Aineistolatauksia: 6 752

Hankitut aineistot: 93

Julkaisut Tietoarkiston aineistoista: 563

Yhteydenotot Tietoarkistoon: 2 800

Sivupyyntöjä yhteensä: 2,64 miljoonaa.

- Suomesta 94 % ja muulta 6 %
- Sivupyynnöt Ailaan: 660 000
- Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjanaan: 1,69 miljoonaa*
- Aineistohallinnan käsikirjaan: 70 000
- Pohtivaan: 80 000

* Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjan sivupyyntöihin on laskettu mukaan sekä verkkokäsikirjan että vanhemman Menetelmäopetuksen tietovarannon sivupyynnöt.

Aineistojen jatkokäyttö

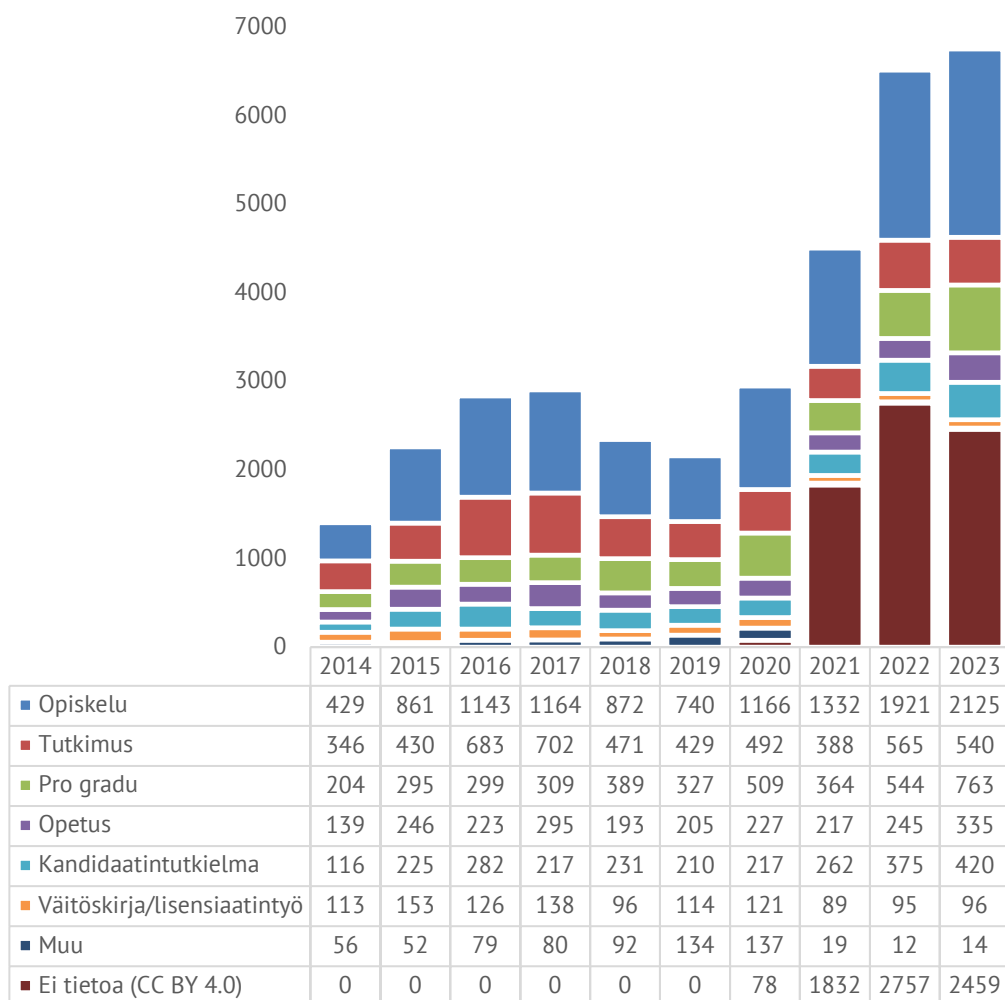
Kaikkien Tietoarkistoon tallennettujen aineistojen kuvailutiedot ovat aina avoimesti saatavilla jopa muuttujatasolla. Asiakkaat lataavat aineistoja palveluportaali Ailasta aineistoille määriteltyjen käyttöehtojen mukaisesti. Data on ladattava, jotta sitä voi analysoida. Osa aineistoista on vapaasti saatavilla CC BY -lisenssillä. Useimmiten on rekisteröidyttävä käyttäjäksi, jotta datan saa käyttöönsä.

Vuosi 2023 oli jo neljäs peräkkäinen, jolloin asiakkaat latasivat aineistoja Ailasta enemmän kuin koskaan aiemmin. Latausmäärien kasvu oli kuitenkin maltillisempaa kuin edeltävinä kolmena vuonna. Vuonna 2023 aineistoja ladattiin neljä prosenttia

¹ <https://www.fsd.tuni.fi/fi/>

enemmän kuin vuonna 2022. Suhteellisesti eniten lisääntyi datojen käyttö pro gradu -tasoisiin opinnäytteisiin (nousua 40 %) ja opetukseen (36 %). Avoimesti lisensoitujen aineistojen latausten määrä väheni jonkin verran. Lasku näkyi erityisesti kvantitatiivisten aineistojen kohdalla (-11 %). Tätä selittää suurelta osin se, että suositut ESS-aineistot muuttuivat vapaasti ladattavista rekisteröitymistä vaativiksi. Avoimesti Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä saatavia A-aineistoja ladattiin vuoden 2023 aikana 2472 kertaa, kun vuonna 2022 niitä ladattiin 2767 kertaa.

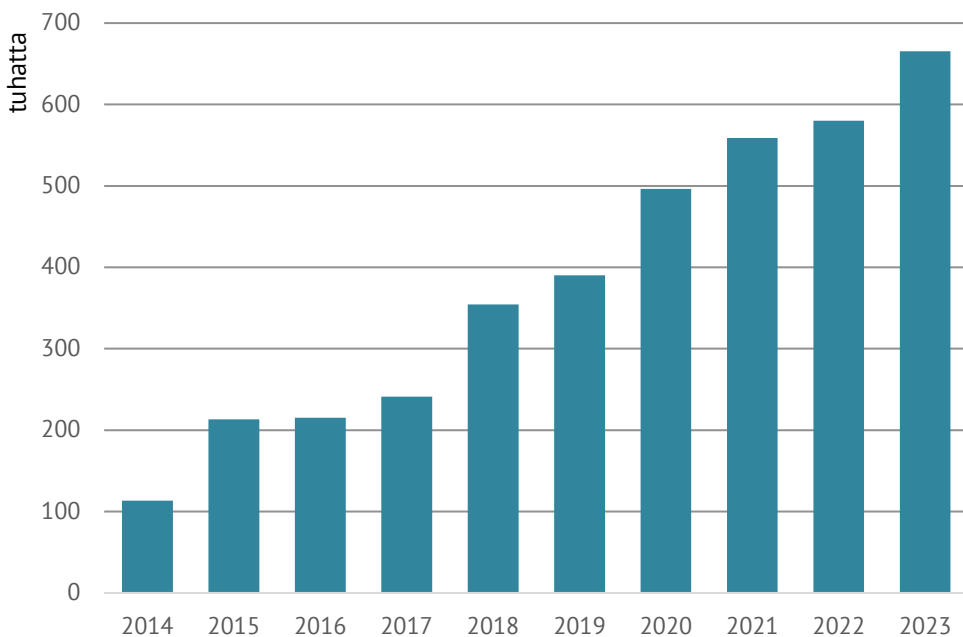
Ladatuista aineistoista 31 prosenttia käytettiin harjoitustöihin ja muuhun opiskeluun. Lisäksi aineistoja toimitettiin opinnäytteisiin, kuten kandidaatintutkielmiin, pro gradu -tutkielmiin ja väitöskirjoihin (yhteensä 19 %), muuhun tutkimukseen (8 %) ja opetukseen (5 %) (Kuvio 1).

Kuvio 1: Jatkokäyttöön toimitetut aineistot käyttötarkoituksittain 2014–2023 (lkm).

Tietoarkisto käsitteli vuoden aikana 5991 käyttölupahakemusta (2022: 5863). Jatkokäyttöön toimitettiin 6752 aineistoa (2022: 6514), joista kvantitatiivisia oli 69 prosenttia (2022: 71 %) ja kvalitatiivisia 31 prosenttia (2022: 29 %). Sama asiakas voi ladata aineiston useamman kerran käyttölupahakemuksen ollessa voimassa. Siksi tilastoissa jatkokäyttöön toimitettuja aineistoja on enemmän kuin käsiteltyjä käyttölupahakemuksia. Ailasta on ladattu vuosien 2014–2023 aikana yhteensä yli 34 300 aineistoa.

Eniten aineistoja ladattiin tammi- ja lokakuussa. Myös Ailan käyttö mitattuna sivupyynnöiden määrällä kasvoi. Sivupyynnöitä oli yli 660 000, jossa on kasvua noin 15 prosenttia verrattuna vuoteen 2022 (kuvio 2).

Kuvio 2: Ailan sivupyynnöt 2015–2023 (lkm).

Rekisteröityneet asiakkaat käyttivät aineistoja monissa suomalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa. Eniten aineistoja ladattiin Tampereen korkeakouluyhteisöön (26 %) ja sitten Helsingin (13 %), Itä-Suomen (11 %), Jyväskylän (10 %), Oulun (9 %) ja Turun (9 %) yliopistoihin. Kuusi prosenttia aineistolatauksista oli ulkomaisissa yliopistoissa tai tutkimusorganisaatioissa työskentelevien rekisteröityneiden asiakkaiden tekemiä. Prosenttiosuus oli sama myös vuonna 2022. Seitsemäntoista prosenttia kaikista aineistoista ladattiin Ailan englanninkielisestä luettelosta.

Vuoden aikana Ailasta aineistoja latsi 2239 yksittäistä rekisteröitynyttä asiakasta (2022: 1843). Yhteensä rekisteröityneitä Aila-asiakkaita oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 5489 (2022: 4485).

Eniten ladattiin aineistoja, jotka ovat joko (A) vapaasti käytettävissä CC BY 4.0-lisenssillä (37 %, A-aineistojen osuus Ailassa 8 %) tai joita voi käyttää (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun (58 %, B-aineistojen osuus Ailassa 76 %).

Vuoden aikana 882 eri aineistoa ladattiin ainakin kerran (2022: 821). Kaikkiaan arkistoitujen aineistojen käyttöaste (yksittäinen aineisto on toimitettu jatkokäyttöön vähintään kerran) vuosina 2000–2023 on 90 prosenttia.

Suosituimpia yksittäisiä aineistoja 2023:

- FSD3217 European Social Survey 2016: Suomen aineisto (B)
- FSD1289 Demokratisoitumisen mittarit 1810–2018 (A)
- FSD3425 Kokemuksia itsensä johtamisesta asiantuntijatyössä 2020 (B)
- FSD2959 Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2012 (B)
- FSD3489 Luontoympäristössä työskentelevien varhaiskasvattajien kokemuksia työhyvinvoinnista 2020 (B)
- FSD3754 Julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2022 (A)
- FSD3736 Kansalaispulssi 11/2022 (A)
- FSD3609 Yksinäinen - yhdessä ja erikseen 2020–2021 (B)
- FSD3062 Suomalaisten maahanmuuttoasenteet: Suomen Kuvalehden kysely 2015 (A)
- FSD3348 Työn muutokset digitaalisessa taloudessa 2017 (A)

Aineistojen saatavuus: (A) vapaasti käytettävissä CC-BY, (B) tutkimus, opetus, opiskelu.

Tietoarkisto pitää kirjaa julkaisuista, joissa on käytetty arkistoituja aineistoja. Vuodesta 2022 lähtien aineistojen metatietoihin on lisätty julkaisuille DOI-, URN- tai handle-tunnuksia ja tekijöille ORCID-tunnus. Tämä helpottaa datan ja sitä hyödyntävien tutkimustuotosten yhdistämistä. Vuonna 2023 julkaisutietokantaan lisättiin 563 uutta julkaisua.

Aineistojen hankinta ja arkistointi

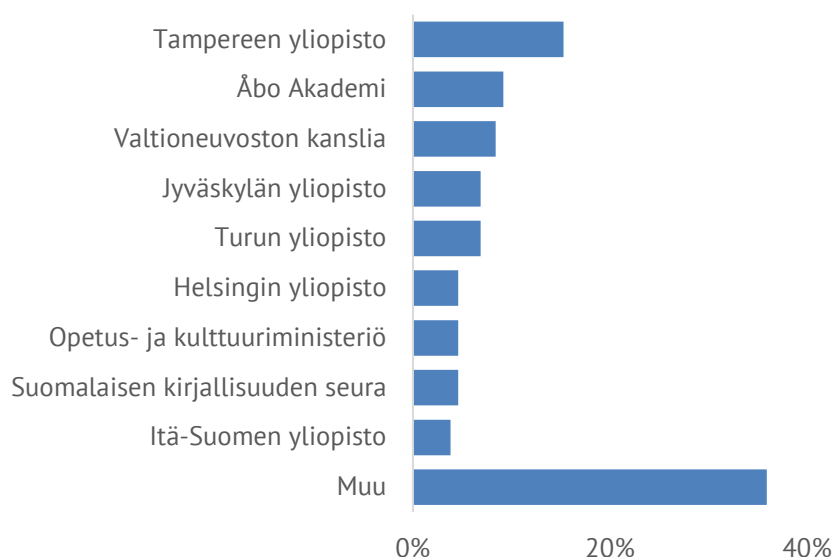
Tietoarkisto uudisti aineistojen siirron ja arkistoinnin sopimuskäytännön. Aiemmasta erillisestä henkilötietojen käsittelysopimuksesta luovuttiin samalla, kun arkistointisopimukset siirryttiin tekemään jo ennen aineiston siirtämistä arkistoon. Uuden arkistointisopimuksen liitteenä on tietosuoja-asetuksen edellyttämät yksityiskohtaiset ehdot, ja käsittelysopimukseen kuulunut arkistointiedellytysten arviointi on sisällytetty arkistointisopimukseen.

127 uutta aineistoa

Tietoarkiston aineistovaranto karttui 93 aineistolla (2022: 129). Ailassa julkaistiin ennätykselliset 127 (2022: 88) uutta aineistoa, joista kvantitatiivisia 97 (2022: 62) ja kvalitatiivisia 30 (2022: 26). Vuoden lopussa Ailassa oli 1902 aineistoa, joista määrällisiä

1564 ja laadullisia 338. Englanninkielisiä datatiedostoja sisältäviä aineistoja oli Ailassa vuoden 2023 lopussa 493, joista määrällisiä 468 ja laadullisia 25.

Vapaasti käytettäviä aineistoja julkaistiin Ailaan 36. Vuoden lopussa niitä oli ladattavissa yhteensä 151. Vuonna 2023 julkaistuista aineistoista ladatuimpia olivat FSD3754 Julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2022 ja FSD3603 Yliopisto-opiskelijoiden kirjoituksia tulevaisuuden mielikuvistaan 2021 -kirjoitusaineisto, joka on koottu Tietoarkiston kirjoitusaineistojen keruutyökalu Pennalla.

Kuvio 3: Aineistoja luovuttaneiden henkilöiden taustaorganisaatiot (% luovutetuista aineistoista).

Aineistoja saatiin arkistoitaviksi peräti 33 eri organisaatiosta, mikä tarkoittaa, että aineistoja luovuttaneita tahoja oli reilu kolmannes enemmän kuin viime vuonna. Eniten aineistoja luovutettiin Tampereen yliopistosta (20 kpl), Åbo Akademista (12 kpl), Valtioneuvoston kansliasta (11 kpl) sekä Jyväskylän (9 kpl) ja Turun (9 kpl) yliopistoista. Luovuttajien taustaorganisaatiot olivat yliopistoja, ammattikorkeakouluja, tutkimuslaitoksia, ministeriöitä, järjestöjä, julkisia organisaatioita ja yksityisiä tutkimusalan yrityksiä.

Kaikkiaan aineistoja on saatu noin 170 eri organisaatiosta.

Vuonna 2023 valmistui 98 kvantitatiivisen (2022: 62) ja 36 kvalitatiivisen (2022: 23) aineiston arkistointi. Tavoitteen mukaan vuoden aikana prosessoitiin huomattava määrä aineistoja, joiden käsittely oli syystä tai toisesta lykkääntynyt. Aikatauluun vaikuttavat mm. datan kunto, aineistosta saatavilla oleva dokumentaatio, mahdollinen embargo ja

kiireellisyysjärjestys. Runsas kolmannes aineistoista prosessoitiin alle yhdeksässä kuukaudessa, kun osuus on normaalisti ollut noin puolet.

Penna – kirjoitusaineistojen keruutyökalu

Tietoarkiston kirjoitusaineistojen keräämiseen tarkoitettu verkkoalusta Penna on ollut käytössä lokakuusta 2017 alkaen. Penna on tarkoitettu avoimina keruukutsuina kerättäville kirjoitusaineistoille. Kerätyt aineistot tulevat myöhemmin jatkokäyttäjien saataville palveluportaali Ailaan, jos kirjoittaja on antanut arkistointiin suostumuksensa ja kirjoituksia on keruussa kertynyt riittävä määrä. Vuonna 2023 Pennassa avautui 7 uutta keruuta.

Tekniset palvelut – uusi tiedonhallintajärjestelmä ja hanketyötä

Pitkään työstetty Tietoarkiston sisäisen operatiivisen tietokannan uudistus huipentui loppuvuodesta varsinaisen kehitysprojektin päättyessä. Uuden tiedonhallintajärjestelmän tuotantokäyttö alkoi 14.12.2023, joskin joidenkin osioiden tuotantoon saattaminen – mm. aineistojen julkaiseminen uudesta järjestelmästä Ailaan – jäi alkuvuoteen 2024. Tietoarkiston tarpeisiin kehitetyn järjestelmän viimeistely ja tietojen migraatio vanhasta järjestelmästä uuteen olivat vuoden suurin yksittäinen ponnistus.

Muuten teknisen palvelun vuosi 2023 koostui pitkälti eri hankkeiden edistämisestä. CBOTS-akatemiahankkeessa jatkettiin Aila-portaalin päivitystyötä, COORDINATE-horisonttihankeessa rakennettiin portaalia lasten ja nuorten hyvinvointiin keskittyvistä aineistoista ja BY-COVID-horisonttihankeessa CESSDAn COVID-aiheisten aineistojen metadatan viemistä COVID-19-portaaliin. Lisäksi tekniset palvelut vastasivat vuonna 2023 CESSDAn datakatalogin teknisestä ylläpidosta CESSDAn keskustoimiston kumppanina.

Tietoarkiston IT-palveluita ajetaan Tampereen yliopiston palvelinklusterissa. Vuoden aikana tietohallinto teki klusterin hallintaan liittyviä järjestelyjä, jotka helpottavat klusterin käyttöä. Ne otettiin käyttöön myös Tietoarkistossa.

Yliopiston kanssa saatettiin loppuun PASdata-hanke, jossa työstiin ratkaisua sellaisen Tampereen yliopiston pitkäaikaissäilytettävien aineistojen tallentamiseen, jotka eivät sovellu Tietoarkistoon.

Muilta osin työ jatkui tavanomaiseen tapaan käyttäjätuen sekä päivitysten, vikakorjausten ja järjestelmäparannusten parissa.

Tietosuoja ja tietoturva

Toimintavuonna Tietoarkiston www-palveluiden käytössä oli teknisiä katkoksia, mutta ne olivat lyhytkestoisia ja estivät vain hetkellisesti asiakkaiden pääsyn omiin tietoihin. Kaikki www-palveluiden ja Tietoarkiston sisäisten ohjelmien ja järjestelmien suju-

vuuteen liittyvät ongelmat, katkokset ja poikkeamat ja niiden korjaustoimenpiteet kirjataan systemaattisesti Tapaushallinnan järjestelmään.

Vuosi 2023 oli jo toinen perättäinen, jolloin tietosuojapoikkeamaksi katsottavia tietoturvaloukkauksia ei ollut lainkaan. Aila-portaalissa havaittiin syksystä alkaen rekisteröitymisyrityksiä, jotka pääteltiin robottiohjelmalla tuotetuiksi. Kaikki tällaiset hylättiin ja tiedot poistettiin. Jatkoa varten vuoden 2024 puolella päätettiin ottaa käyttöön robot-tiesto Ailaan kirjautumisessa.

Tietotilinpäätöksestä² löytyvät myös yksityiskohtaiset tiedot Tietoarkiston tietosuojaa koskevista aineistojen muokkauksista.

Tietoarkisto neuvoa ja opastaa

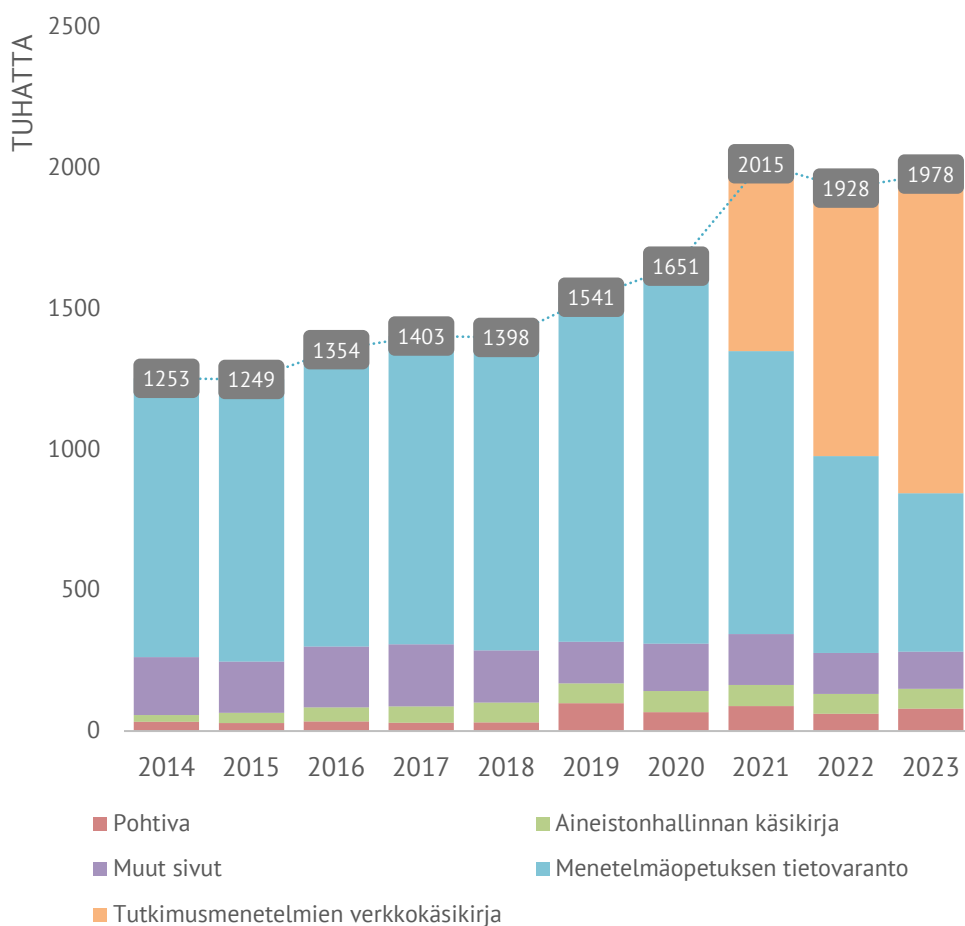
Tietoarkiston palvelut ovat aina olleet saatavilla verkossa. Koronapandemia osoitti, että palveluille on kysyntää vuorokauden ympäri, ajasta ja paikasta riippumatta. Digitaalisten palveluiden ajanmukaisuuteen on panostettu ja ohjeistuksen määrää ja laatua on systemaattisesti parannettu. Saadun palautteen ja käyttäjämäärien valossa asiakkaat arvostavat tätä.

Tietoarkiston kaikkiin keskeisiin palveluihin pääsee suoraan käsiksi verkkosivujen kautta, milloin vain. Virka-aikaan tietopalvelu palvelee asiakkaita neuvottelua vaativissa asioissa sekä auttaa ja opastaa kysymyksissä, joihin asiakkaat eivät ole onnistuneet löytämään vastausta itsenäisesti.

Vuonna 2023 Tietoarkiston verkkosivujen kokonaiskäyttö kasvoi aavistuksen edelliseen vuoteen verrattuna (kuvio 4). Sivuihin kohdistui noin 3 prosenttia enemmän sivupyyntöjä kuin vuonna 2022, yhteensä noin 1,98 miljoonaa. Tämä kuitenkin osoittaa, että käyttäjämäärässä oli selvä kasvu, koska samaan aikaan käyttäjien vierailu vanhassa Menetelmäopetuksen tietovarannossa väheni ja siirtyi uudempaan Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjaan. Myöskään Pohtivan käytössä oli havaittavissa selvä käyttöpiikki eduskuntavaalien aikaan keväällä 2023.

Ailan verkkosivujen käyttömäärä kasvoi entisestään, peräti noin 15 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Ailan osalta ladattujen aineistojen määrä on kuitenkin käytön määrää luotettavimmin kuvaava tunnusluku. (Ks. aiemmin kuvio 2.) Vuoden 2023 kävijätilastot sisältävät muutoksia käyttäjänalytiikan toteutuksessa ja siksi lukujen tarkempi vertailu aikaisempiin vuosiin ei ole tarkoituksenmukaista.

² <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/asiakirjat/tietoarkisto-tietotilinpäätös-2023.pdf>

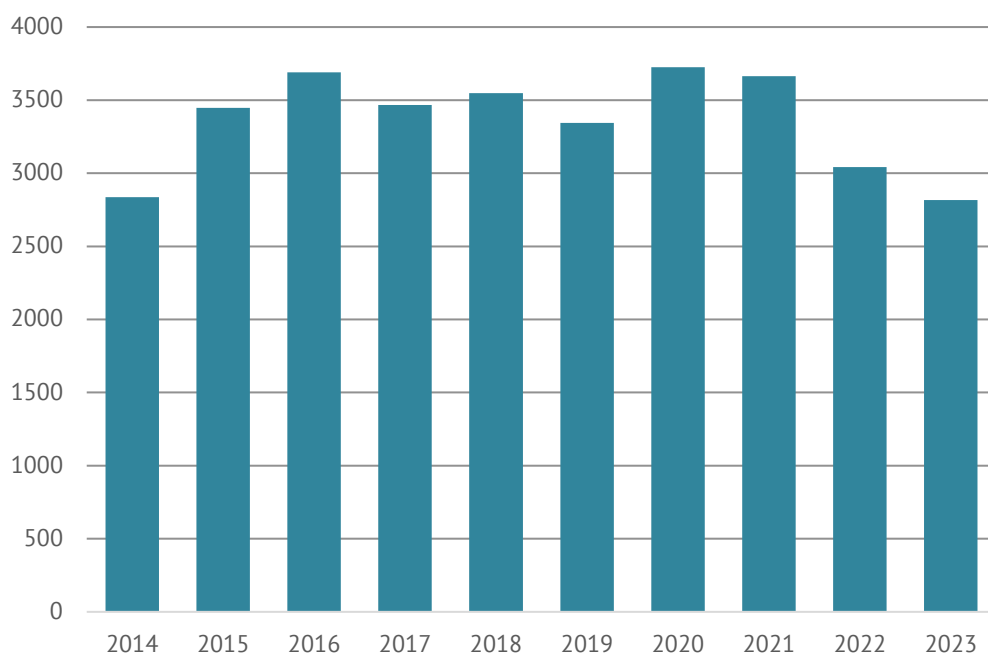

Kuvio 4. Verkkosivupyynnöt pääsivustolle 2014–2023 (pois lukien Aila).

Tietopalvelussa asiantuntijat auttavat

Tietoarkiston asiakaspalvelun tavoittaa puhelimitse tai sähköpostitse palveluosoitteesta. Asiakkaan ei tarvitse tietää, kuka Tietoarkiston asiantuntijoista on sopivin vastaamaan hänen kysymykseensä, sillä asiakaspalvelun kautta kysymys ohjataan aina oikealle henkilölle. Vuonna 2023 Tietoarkiston asiakaspalvelijat kirjasivat yli 2 800 erilaista yhteydenottoa sisäiseen tietokantaan. Yhteydenottojen kirjaamistapaa muutettiin tietojärjestelmä uudistuksen myötä vuoden aikana hieman, ja yhteydenottojen lukumäärä on hieman edellisvuotta alempi. Käytännössä itse yhteydenottojen määrä ei ole merkittävästi laskenut.

Vuonna 2023 asiakaspalvelijoiden saamat tietopalvelukysymykset koskivat laajasti eri teemoja, liittyen useimmiten aineiston arkistointiin ja tai tietosuojaan ja tutkittavien informointiin niin, että aineiston arkistointi ja jatkokäyttö olisivat mahdollisia.

Kuvio 4. Yhteydenotot Tietoarkistosta tai Tietoarkistoon 2014–2023.

Tietovarantoja ja verkkopalveluita

Yleisten verkkosivujensa ja Ailan ohella Tietoarkistolla on lisäksi eräitä muita suosittuja verkkopalveluita tutkimus-, opetus- ja opiskelukäyttöön.

Tutkimusmenetelmien verkkokäsikirja koostuu laadullisen ja määrällisen tutkimuksen osioista. Menetelmätekstit, harjoitukset ja harjoitusaineistot sopivat korkeakoulujen opintovaatimuksiin menetelmäopetuksessa tai itseopiskeluun erityisesti ihmistieteiden alalla, mutta materiaalia käytetään laajasti eri oppiaineissa. Sivupyyntöjä käsikirjaan kohdistui yli 1 100 000. Luku ei ole käyttäjäanalytiikan päivityksen vuoksi täysin verrannollinen edellisvuoden lukuun (950 000 sivupyyntöä), mutta käyttömäärässä oli nähtävissä selvää kasvua. Vanhan Menetelmäopetuksen tietovarannon käyttömäärät ovat samalla edelleen laskeneet, liki 20 prosenttia verrattuna edellisvuoteen.

Aineistonhallinnan käsikirja tarjoaa konkreettisia ohjeita sähköisen tutkimusaineiston hallintaan aineiston elinkaaren kaikissa vaiheissa. Käsikirjaan tehtiin ylläpitopäivityksiä. Käsikirjaan kohdistui noin 70 000 sivupyyntöä, joka on samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. Suomenkielisen käsikirjan käyttö lisääntyi hieman ja englanninkielisen väheni.

Poliittisten ohjelmien tietovaranto Pohtiva on palvelu, johon kootaan suomalaisten puolueiden ohjelmia avoimesti hyödynnettäväksi tutkimus- ja opetuskäyttöön, journalistisiin tarkoituksiin tai kansalaisyhteiskunnan käyttöön. Kokoelmaan lisättiin vuoden 2023 keväällä eduskuntavaaliohjelmat sekä useita sektoriohjelmia viime vuosilta, yh-

teensä 62 uutta ohjelmaa. Pohtivaan kohdistui miltei 80 000 sivupyyntöä, jossa edellisvuoteen, jolloin ei järjestetty kunta- tai eduskuntavaaleja, nousua oli hieman yli 30 prosenttia.

Loda-portaali sisältää viiden eduskuntavaalitutkimuksen muuttujatiedot vuosilta 2003–2019. Portaalin toteutuksessa käytettiin Colectican sovellusallustaa. Vuoden 2023 vaalien tietoja ei ole vielä lisätty Lodaan.

Tietomilli tarjoaa avointa dataa suomalaisista mielipidetutkimuksista.

Lyhyet esittelyt ja suorat linkit kaikkiin palveluihin ovat verkkosivuilla osoitteessa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/#tutustu-tietoarkiston-palveluihin>

Viestintää ja tapahtumia

Suuri osa vuoden 2023 tapahtumista, koulutuksista tai kohtaamisista oli edelleen virtuaalisia tai hybriditapahtumia. Trendi lienee pysyvä. Tietoarkiston asiantuntijat esiintyivät vuoden aikana liki 35 kotimaisessa tai kansainvälisessä tapahtumassa. Näistä tapahtumista suurin piirtein puolet oli virtuaalisia. Muutaman suuren EU-hankkeen päätyttyä esityksiä pidettiin noin viidennes vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tietoarkiston toiminnan esittelyn lisäksi esityksissä käsiteltiin muun muassa tutkimusaineistojen anonymisointia, dataviittauksia, data-arkistojen sertifiointia, tietoarkistotoimintaa, FAIR-periaatteiden soveltamista tutkimuksessa, tutkimusaineistojen hallintaa ja hanke-tuotoksia. Tilatut koulutukset painottuivat aineiston anonymisointiin.

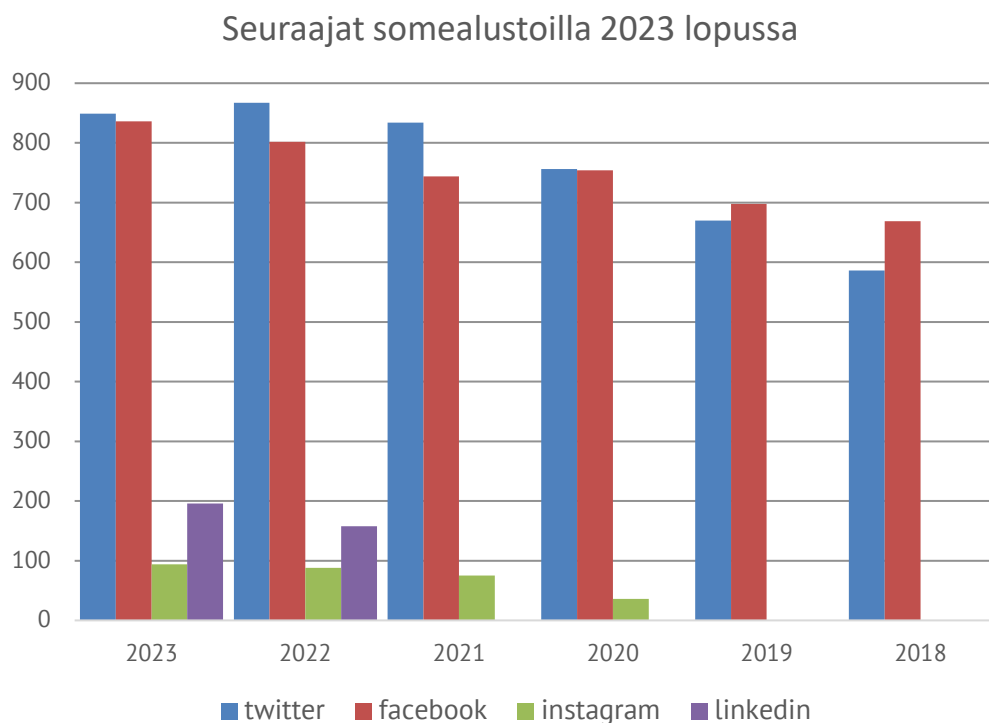
Tietoarkistoseminaari jätettiin syksyllä 2023 pitämättä ja siirrettiin loppuvuodelle 2024, jolloin se järjestetään Tietoarkisto 25-vuotta teemalla. Keväällä järjestettiin yhteistyössä Tampereen yliopiston kirjaston ja Suomen Tiedekustantajien liiton kanssa Dataan viittaaminen julkaisutoiminnassa -seminaari.

Tietoarkisto myös jatkoi toiminta-alalleen läheisten tieteellisten päivien pienimuotoista sponsorointia.

Tietoarkiston verkkosivuilla julkaistiin ajankohtaissisältöä, kuten tiedotteita, artikkeleita ja blogeja, joista viestitiin asiakkaille esimerkiksi uutiskirjeessä ja Tietoarkiston sosiaalisen median kanavissa. Yhteistyökumppanien ilmoituksia jaettiin myös somessa. Seuraajamäärät kasvoivat vuoden aikana muissa kanavissa kuin Twitterissä. (Kuvio 6).

Syksyllä 2023 tiedotustiimi linjasi, että Tietoarkisto vähentää viestintäänsä aiemmin Twitterinä tunnetussa palvelussa. Palvelun ei enää nähty palvelevan organisaatioviestinnän tarpeita kuten aikaisemmin. Erityisesti rekisteröitymättömille käyttäjille näkyvien ominaisuuksien väheneminen, keskusteluilmapiirin kärjistyminen, valeutusten lisääntyminen ja arvaamattomuus kanavan kehityssuunnassa vaikuttivat päätökseen. Vastaavasti LinkedIn -viestintää korostettiin ja se on nyt Facebookin ohella Tietoarkiston ensisijainen sosiaalisen median kanava.

Uusina sosiaalisen median kanavina otettiin käyttöön sekä Bluesky että Threads. Kanavien seuraajamäärät ovat toistaiseksi pysyneet pieninä, eikä niitä myöskään ole markkinoitu suuresti, mutta läsnäolo uusissa kanavissa koettiin tarpeelliseksi.

Kuvio 6. Tietoarkiston sosiaalisen median seuraajakehitys 2018–2023.

Tietoarkiston viestintäkanavat:

- verkkosivujen tiedotteet, tapahtumasivut ja artikkelit
- sähköpostiin tilattava uutiskirje ”FSD-uutiskirje”
- Tietoarkistoblogi
- Tietoarkisto sosiaalisessa mediassa:
- Facebook @tietoarkisto
- LinkedIn @tietoarkisto-fsd
- Instagram @tietoarkisto
- Bluesky @tietoarkisto.bsky.social
- Threads @tietoarkisto
- YouTube
- X @tietoarkisto

Tietoarkiston palvelujen saavutettavuus

Tietoarkisto tekee jatkuvasti parannuksia palvelujensa saavuttavuuteen. Verkkosivujen saavutettavuus arvioitiin kattavasti aiemmin, mutta siihen on tehty edelleen useita parannuksia. Vuoden 2023 suurin uudistus koski arkistoinnissa lomakkeiden uusimista, jossa sisältöuudistuksen ohella kiinnitettiin huomiota siihen, että PDF-lomakkeista tuli mahdollisimman saavutettavia.

Osa tunnistetuista ongelmista korjataan palvelun kokonaisuudistuksen yhteydessä. Tämä koskee palveluita, jotka oli otettu käyttöön ennen saavutettavuutta säätelevän lain soveltamisen alkamista. Ailan uudistustyössä saavutettavuus huomioidaan ja arvioidaan kehitystyön aikana.

Tietoarkiston julkaisemat esitykset ja asiakirjat pyritään laatimaan niin, että ne täyttävät kaikki saavutettavuuslainsäädännön vaatimukset. Tämä kattaa myös esimerkiksi seminaareissa esitetyt PowerPoint-tiedostot. Suorana lähetettyjen esitysten riittävän laadukaaseen, saavutettavaan tekstittämiseen Tietoarkistolla ei ole resursseja, joten tallenteita ei pääsääntöisesti julkaista lainkaan, ellei niiden julkaisemisesta vastaa jokin toinen taho, kuten CESSDA. Verkkosivuillaan ja julkaisuissaan Tietoarkisto panostaa siihen, että taulukot ja infograafit ovat saavutettavia tai niille on kattavat tekstivastineet. Saavutettavuuspalautetta varten on olemassa erilliset lomakkeet ja nimetty vastuhenkilö. Vuoden aikana ei vastaanotettu yhtään saavutettavuuspalautetta.

Kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö

Voimassa olevan strategiansa mukaan Tietoarkisto tekee aktiivisesti sekä kansallista että kansainvälistä yhteistyötä. Vuonna 2023 työntekijät olivat jäseninä reilussa 30 Tietoarkiston ulkopuolisessa työryhmässä. Noin puolet jäsenyyksistä toteutti Tietoarkiston kansainvälisen vaikuttavuuden tavoitetta ja puolet oli kansallista yhteistyötä, josta suuri osa keskittyi erilaisiin avoimen tieteen edistämisen tehtäviin. Jäsenyyksien määrä väheni edellisvuodesta hieman, pääasiassa henkilövaihdosten ja jäsenyyskausien päättymisen vuoksi. Työryhmäjäsenyyksiin ei ole laskettu hanketyöryhmiä.

Tietoarkiston edustajat osallistuivat vuoden aikana yhteensä 358 (2022: 655) yhteistyökokoukseen tai tapahtumaan, joista 177 (2022: 457) järjestettiin kansainvälisten sidosryhmien kanssa. Kansainväliseen yhteistyöhön ja hankkeisiin liittyvien kokousten määrä laski sekä määrällisesti että suhteellisesti (2023: 49 %, 2022: 69 %). Pääasiallinen syy laskuun on kansainvälisten hankkeiden rahoituskausien päättyminen, joka näkyi myös hanketyöntekijöiden määrässä. Jatkuneissa hankkeissa Tietoarkiston osalta aktiivisin vaihe ajoittui jo aikaisempaan ajankohtaan.

Koronapandemian jälkeenkin sekä kansainvälinen että kansallinen yhteistyö on ollut vahvasti virtuaalista tai hybridimuotoista. Vuonna 2023 työmatkustus erilaisiin seminaareihin tai hankekokouksiin suhteellisesti lisääntyi ja noin 21 prosenttia osallistumisesta oli lähitapaamisia, kun vuonna 2022 osuus oli vain 11 prosenttia.

Strategiassaan ja Suomen Akatemian rahoittamissa valtiojäsenyyshankkeissa Tietoarkisto on sitoutunut vaikuttamaan aktiivisesti yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuurin CESSDA ERICin kehitykseen. Tietoarkisto pyrkii ottamaan CESSDAn tuottamat työkalut ja palvelut käyttöön nopeasti. CESSDAn toimintaan liittyvien kokousten osuus kaikista Tietoarkiston kansainvälisistä kokouksista oli 38 prosenttia ja samalla tasolla kuin aiempina vuosina. CESSDA-kokousten määrä (68 kappaletta), väheni vastaavassa suhteessa kuin kokousmäärä muutenkin. Tämä on suoraan seurausta siitä, että CESSDA ei avannut uusia sisäisiä hankehakua vuodelle 2023, aiemmat CESSDAn kehityshankkeet päättyivät ja Vocabulary Service -palvelun sisältöomistajuus siirtyi toiselle palveluntarjoajille Tietoarkiston asiantuntijan jäätyä eläkkeelle.

Tietoarkisto kansainvälisissä organisaatioissa

CESSDA ERIC on eurooppalaisten yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen muodostama verkostomainen tutkimusinfrastruktuuri. Tietoarkisto on CESSDAn palveluntuottaja. Kehittämispäällikkö Mari Kleemola on opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämä Suomen edustaja CESSDAn yleiskokouksessa, kun johtaja Helena Laaksonen toimii CESSDAn yleiskokouksen puheenjohtaja vuosina 2021–2024.

DDI Alliance kehittää ja ylläpitää Data Documentation Initiative (DDI) -mikrodatan kuvailuformaattia. Tietoarkisto on ollut DDI-allianssin organisaatiojäsen vuodesta 2003. Erityisasiantuntija Taina Jääskeläinen oli DDI:n sanastotyöryhmän jäsen eläkkeellä jäämiseensä asti.

CoreTrustSeal (CTS) on sähköisiä aineistoja säilyttävien tahojen luotettavuutta kuvaava maailmanlaajuinen sertifiointijärjestelmä. Tietoarkiston kehittämispäällikkö Mari Kleemola on CoreTrustSealin hallituksen jäsen ja hallituksen sihteeri 2021–2024.

EOSC Association käsittelee EOSCin rakentamisen ydinkysymyksiä. Yhdistyksen työryhmät ovat yhteydessä eri EOSC-hankkeisiin sekä yhdistyksen hallitukseen ja antavat palautetta muun muassa EOSCin strategisen tutkimus- ja innovaatio-ohjelman kehittämiseen ja sitä kautta Horisontti Eurooppa -työohjelmiin. CESSDA on EOSC Associationin jäsen. Kehittämispäällikkö Mari Kleemola oli FAIR Metrics and Data Quality -työryhmän jäsen.

IASSIST, International Association for Social Science Information Service and Technology, on data-alan ammattilaisten järjestö. Tietoarkiston erityisasiantuntija Tuomas J. Alaterä, joka oli aiemmin järjestön puheenjohtaja, toimi järjestön hallituksessa ja viestintätyöryhmän puheenjohtajana.

ICPSR, Inter-University Consortium for Political and Social Research, on maailman suurin yhteiskuntatieteellinen data-arkisto. Tampereen yliopisto maksaa Suomen jäsenmaksun, joten ICPSR:n aineistot ja palvelut ovat suomalaisten yliopistotutkijoiden ja opiskelijoiden käytettävissä. Tietoarkisto auttaa suomalaisia käyttäjiä ICPSR:n palvelujen hyödyntämisessä.

ISSP, International Social Survey Programme. Tietoarkisto on yksi ISSP:n suomalaisista jäsenistä.

EVS, European Values Study. Tietoarkisto vastaa Tampereen yliopiston jäsenyysselvoitteista EVS:ssä ja vuotuisesta jäsenmaksusta.

IFDO, International Federation of Data Organizations, on maailmanlaajuinen järjestö, jonka tehtävänä on tukea tutkimusta data-arkistoalan alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön avulla. Tietoarkisto on sen organisaatiojäsens.

RDA, Research Data Alliance. Tietoarkistolaiset osallistuvat useaan työryhmään.

Kotimaisen ja kansainvälisen yhteistyön hankkeet

Tietoarkiston kansallisten palveluiden kehittämiseen keskittyvä hanke Crossing Boundaries with Tools and Services (C-BoTS) koostuu kuudesta kokonaisuudesta. Hankkeessa on tutkittu olemassa olevien anonymisointia avustavien ohjelmistojen soveltuvuutta Tietoarkiston käyttöön ja kehitetty työkaluja kvalitatiivisen tekstiaineiston hallintaan. Ailan kokonaisvaltainen uudistaminen on käynnissä. Tarkoitus on myös automatisoida Tietoarkiston palveluiden käytön raportointia. Hanke sisältää kansainvälisesti vertailevaan tutkimukseen keskittyvän työpaketin. Tietoarkisto sai 2022 hankkeen toteuttamiseen vuoden jatkoajan ja hanke päättyy vuoden 2024 lopussa.

Vuonna 2020 alkanut Åbo Akademin, Tampereen yliopiston ja Turun yliopiston yhteishanke FIRIPO jatkui. Hankkeessa kehitetään julkisen mielipiteen tutkimusinfrastruktuuria. Tietoarkisto on hankkeessa mukana edistämässä tutkimustiedon avointa saatavuutta. Joitakin aineistoja FIRIPO-kumppaneilta saatiin arkistoitavaksi. FIRIPO sai jatkorahoituksen Suomen Akatemian FIRI2021-haussa, ja se päättyy vuoden 2026 lopussa. Hankkeen verkkosivuilla³ kerrotaan tarkemmin infrastruktuurin palveluista.

CESSDAn sisäisistä kehityshankkeista ja ylläpitotehtävistä Tietoarkisto osallistui vuonna 2023 seuraaviin:

- CESSDA Data Catalogue Maintenance
- CESSDA Data Catalogue User Group
- CESSDA Tools Working Group
- Journals Outreach Group

Tietoarkisto osallistui vuonna 2023 useampaan Horisontti-rahoitettuun hankkeeseen, joista suurin osa liittyi Euroopan avoimen tieteen pilvipalvelun (European Open Science Cloud, EOSC) rakentamiseen. Näitä hankkeita ovat:

TRIPLE – Transforming Research through Innovative Practices for Linked interdisciplinary Exploration, joka kehitti humanististen ja yhteiskuntatieteiden resurssien käyttöä edistävää monikielistä verkkoalustaa. Päättyi 31.3.2023.

COORDINATE – COhort cOMmunity Research and Development Infrastructure Network for Access Throughout Europe, jossa tavoitteena on luoda tutkimusyhteisö,

³ <https://www.firipo.fi>

joka edistää vertailevaa syntymäkohorttitutkimusta Euroopassa sekä helpottaa pääsyä kansainvälisiin, lasten ja nuorten hyvinvointia tarkasteleviin pitkätaisaaineistoihin. COORDINATE on osa laajempaa Growing Up In Digital Europe (GUIDE) -projektia, joka suunnittelee Euroopan ensimmäistä rajat ylittävää syntymäkohorttia.

BY-COVID – BeYond COVID, joka tuottaa koronaviruksen tutkimukseen soveltuvaa, löydettävää, saavutettavaa, yhteentoimivaa ja uudelleenkäytettävää (FAIR) monitieteistä dataa sekä sen analysointia ja visualisointia tukevia työkaluja.

EOSC Future, joka integroi eri tahojen tarjoamia aineistoja ja palveluja samaan verkkoympäristöön tarjotakse eurooppalaisille tutkijoille pääsyn yhteentoimiviin aineistonhallinnan palveluihin.

TRIPLEssä Tietoarkisto oli mukana työpaketeissa, joissa tutkittiin koneoppimista aineistojen luokittelussa, kartoitettiin humanististen ja yhteiskuntatieteiden aiheluokituksia alustan tarpeisiin sekä metadatan automatisoitua rikastamista löydettävyyden parantamiseksi.

EOSC Futuressa Tietoarkisto osallistui työpakettiin, joka pyrkii tuottamaan hankkeen eri tieteenaloille yhteisen metadatakehityksen ja edistää näin kuvailujen löydettävyyttä ja yhteentoimivuutta. Paketissa käytetään esimerkkitapauksena koronavirusta käsitteleviä aineistoja. Tietoarkiston osuus valmistui syyskuussa 2023.

COORDINATE-hankkeessa Tietoarkisto vetää työpakettia, joka parantaa aineistojen löydettävyyttä esimerkiksi kokoamalla yhteen hyvinvointiaineistojen harmonisoituja metatietoja.

BY-COVID-hankkeessa Tietoarkisto osallistuu työpaketteihin, joissa keskitytään koronavirusta käsittelevien tutkimusaineistojen ja niiden kuvailujen harmonisointiin tieteenalojen välillä sekä niiden löydettävyyden, yhtenäisyyden ja viitattavuuden parantamiseen koronaviruksen ja siihen liittyvien ilmiöiden tutkimuksen tehostamiseksi.

Lisäksi vuoden 2023 lopulla varmistui rahoitus **OSTrails**-hankkeelle, joka kehittää menetelmiä, työkaluja, ohjeistusta ja koulutusta FAIR-periaatteiden toimeenpanoon tutkimuksen eri vaiheissa.

Kansainvälisiä vertailevia aineistoja

Tietoarkisto on kahden kansainvälisen tutkimuksen kansallisten aineistonkeruiden merkittävä rahoittaja ja osallistuu kummankin kyselylomakkeen kääntämiseen ja aineistonhallintaan. Tietoarkisto työstää kerätyn datan kansainvälisen organisaation vaatimaan muotoon ja toimittaa sen yhdistettäväksi kansainväliseen kokooma-aineistoon. Tutkimuksista International Social Survey Programme (ISSP) -aineistot kerätään vuosittain vaihtuvien teemojen ja European Values Study (EVS) noin kymmenen vuoden välein.

Suomen ISSP-tiimiin kuuluu Tietoarkiston asiantuntijoiden lisäksi Tampereen yliopiston tutkijoita. Vuodesta 2022 lähtien Suomen ISSP:n vastuullisena tutkijana on toiminut professori Semi Purhonen. Vuoden 2023 aineiston keräsi Tilastokeskus. Sen teemana on kansallinen identiteetti.

Tietoarkiston EVS- yhteistyökumppani Suomessa on Kirkon tutkimuskeskus, joka myös rahoittaa keruita ja osallistuu kyselyjen suunnitteluun. Kirkon tutkimuskeskuksen tutkija Kimmo Ketola edustaa Suomea EVS:n hallinnollisissa elimissä. Viimeisimmän EVS-aineiston arkistointi valmistui vuonna 2019.

ISSP- ja EVS-aineistojen Suomen aineistot ovat ladattavissa Tietoarkiston palveluportaali Ailasta. Ailassa on myös muun muassa European Social Surveyn ja vaalitutkimusten suomenkielisiä aineistoja, vaikka kokooma-aineistot ja englanninkieliset dataversiot ovat saatavilla ulkomaisista palveluista.

Talous

	Toteuma v. 2023	Toteuma v. 2022
Tuotot	1 817 787	1 846 202
Henkilöstökulut	-1 516 514	-1 534 427
Muut toiminnan kulut ja erät	-99 457	-105 883
Sisäiset erät	-211 679	-203 972
Tilikauden tuotto-kulujäämä	-9 863	1 920

Taulukko 1. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston tuotot ja kulut EUR, v. 2022–2023.

Vuoden 2023 tulos on esitetty taulukossa 1 verrattuna vuoden 2022 tulokseen. Tietoarkiston täydentävän rahoituksen osuus on merkittävä erityisesti Suomen Akatemian myöntämän tutkimusinfrastruktuuri- eli FIRI-rahoituksen vuoksi. Vuonna 2023 Tietoarkistolla oli meneillään yksi FIRI-hanke ja sen lisäksi eurooppalaisia yhteistyöhankkeita. Vuoden 2023 negatiivinen tulos on seurausta ennakoiduista henkilöstökuluista.

Organisaatio ja henkilöstö

Tietoarkisto on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtorin alaisuudessa toimiva erillisyksikkö, jolla on valtakunnallinen tehtävä. Tietoarkiston johtajalla on apunaan johtoryhmä, johon kuuluvat hallintoasiainsihteri ja yksikön kolmen moduulin päälliköt. Moduulit ovat toiminnan sisällön perusteella muodostettuja ryhmiä. Tietopalvelu ja aineistonkäsittely hankkii ja käsittelee arkistoitavia aineistoja, vastaa tietopalvelusta

sekä osallistuu infrastruktuurihankkeisiin sisältöasiantuntijoina. Tekniset palvelut - moduuli vastaa järjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta sekä infrastruktuurihankkeiden sovelluskehityksestä. Projektit ja kehittäminen suunnittelee ja toteuttaa kotimaisia ja kansainvälisiä infrastruktuurihankkeita.

Vuonna 2023 Tietoarkistossa työskenteli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa 15 henkilöä. Heidän lisäksi vuoden aikana oli eripituisissa työsuhteissa osa-aikaisia henkilöitä. Vuoden lopussa yhteensä 25 henkilöä oli Tietoarkistossa määräaikaaisessa tai toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa.

Vuonna 2023 Tietoarkistosta eläköityi erityisasiantuntija ja hänen tilalleen palkattiin toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen tietoasiantuntijaksi henkilö, jolla oli pitkä kokemus Tietoarkiston tietopalvelun ja aineistonkäsittelyn tehtävistä. Vanha ja uusi tehtävä eivät vastaa sisällöllisesti toisiaan, minkä seurauksena muutos vaikutti työnkuviin laajemmin. Vuonna 2023 määräaikaisten työntekijöiden määrä väheni hankerahoituksen vähenemisen myötä.

Tietoarkistoon palkatuilla on tyypillisesti yhteiskuntatieteellinen tai tietotekninen koulustausta ja työkokemus. Varsinaiseen tietoarkistotyöhön pätevöidytään rekrytoinnin jälkeen kollegojen ohjauksessa ja sisäisissä koulutuksissa.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Tietoarkiston yhtenä strategisena tavoitteena on henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen. Vuonna 2023 Tietoarkisto hyödynsi Tampereen yliopiston tarjoamia henkilöstökoulutuksia, kansallisia ja CESSDAn piirissä toteutettuja koulutuksia aktiivisesti. Useat tietoarkistolaiset osallistuivat erilaisiin yliopiston hankkimiin koulutuksiin. Tiedontarve tekoälyn hyödyntämisestä toiminnan eri osa-alueilla korostui. Tietoarkiston omat kehittämispäivät pyrkivät vastaamaan hybridityön haasteisiin ja vahvistamaan yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia.

Tietoarkiston valtakunnallinen neuvottelukunta

Koska Tietoarkisto hoitaa Tampereen yliopiston valtakunnallista tehtävää, sillä on valtakunnallinen neuvottelukunta. Neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Neuvottelukunnassa on edustajia Suomen eri yliopistoista ja muista Tietoarkiston yhteistyöorganisaatioista. Puheenjohtaja on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtori.

Kokoonpano toimikaudelle 15.11.2019–31.12.2023.

Varsinainen jäsen (varajäsen)

Tampereen yliopisto:

professori, vararehtori Tapio Visakorpi (puheenjohtaja 1.1.2022 alkaen)
(yliopistonlehtori Noora Ellonen)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos:

kehittämispäällikkö Marjut Vuorinen (varapuheenjohtaja)
(tutkimusprofessori, tutkimusohjelmajohtaja Pasi Moisio)

Suomen Akatemia:

erikoistutkija Timo Kolu
(johtava tiedeasiantuntija Aki Salo)

Kansallisarkisto:

kehittämispäällikkö Tomi Ahoranta
(ylitarkastaja Maria Kallio)

Tilastokeskus:

kehittämispäällikkö Marianne Johnson
(yliaktuaari Markku Nieminen 1.1.2022 alkaen)

CSC — Tieteen tietotekniikan keskus:

johtaja Hanna-Mari Puuska
(asiakkuuspäällikkö Kimmo Koivunen)

Kansalliskirjasto:

palvelujohtaja Johanna Lilja
(johtaja Liisa Savolainen)

Helsingin yliopisto:

varadekaani Hanna Wass
(yliopistonlehtori Maria Valaste)

Itä-Suomen yliopisto:

yliopistonlehtori Antti Kouvo
(tutkimusjohtaja Petri Kahila)

Jyväskylän yliopisto:

data management expert Juuso Marttila
(yliopistonlehtori Timo Anttila)

Turun yliopisto:

yliopistonlehtori Milla Salin
(yliopisto-opettaja Rauli Mickelsson)

Åbo Akademi:

professori Kimmo Grönlund
(tutkimusjohtaja Lauri Rapeli)

Tampereen yliopiston kirjasto:

päällikkö, avoimen tieteen palvelut Susanna Nykyri
(erityisasiantuntija Katja Fält)

Tampereen ylioppilaskunta:

opiskelija Mirva Pekkola
(opiskelija Aatu Korhonen)

Tietoarkiston henkilökunnan julkaisuja ja esityksiä

Julkaisuja muissa kuin Tietoarkiston omissa julkaisuissa

Akdeniz, E., & Moilanen, K. (2023). CMM CESSDA Metadata Model (3.0). Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7528240>

Braukmann, R., Kvamme, T., Kleemola, M., Dolinar, M., & Alfredsson, I. (2023). D16 Landscape Workshop and Report (1.0). Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.5554457>

Cortada, A. J., Gormanns, P., Furlani, A., Van Dam, I., Portell-Silva, L., Belien, J., David, R., Navest, R., Heinonen, M., Tuominen, M., Kondyli, D., Freeberg, M., Capella-Gutierrez, S., Mathur, A., Kleemola, M., Colussi, I., Giuffre, C., & Blomberg, N. (2023). BY-COVID D2.2: Data Access and Transfer across research domains and jurisdictions. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8101848>

Hermjakob, H., Kleemola, M., Ventouratou, M., Lister, A., Sansone, S.-A., David, R., Lischke, J., Navest, R., Belien, J., Juty, N., Soiland-Reyes, S., & Goble, C. (2023). BY-COVID D3.3.1: COVID-19 Data Portal. Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.8386828>

Hervé L'Hours, Recker, J., & Kleemola, M. (2023). CoreTrustSeal+FAIRenabling: Alignment between the FAIR Principles and CoreTrustSeal 2023-25 (01.00). Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7564703>

Lauer, K., David, R., Ewbank, J., Van Goethem, N., Harrison, E., Blomberg, N., ... Moilanen, K., ... Hermjakob, H. (2023). Beyond COVID - how the BY-COVID project is increasing European pandemic preparedness.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.10204209>

Lehtisalo, A., Asmi, A., Troberg, H., Parland-von Essen, J., Hakala, J., Laine, K., Söderholm, M., Vuorinen, M., Virtanen, M., Salminen, N.-M., Nygren, P., Huuskonen, S., Sipponen, S., Lindholm, T., Mäkinen, T., Taskinen, T., Rosti, T., Alaterä, T., Pääkkönen, T., & Koivula, H. (2023). Improve the quality and impact of your research through

data management - A guide for making your data FAIR. Avoin tiede ja tutkimus - hanke. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8012377>

Ohmann, C., Canham, S., Majcen, K., Holub, P., Saunders, G., Tang, J., Tunstall, T., Gribbon, P., Karki, R., Kleemola, M., Moilanen, K., Daelemans, W., Fivez, P., Broeder, D., de Jong, F., & Panagiotopoulou, M. (2023). Improving COVID-19 metadata findability and interoperability in the European Open Science Cloud. <https://doi.org/10.3897/arphapreprints.e107873>

Ohmann, C., Moilanen, K., Kleemola, M., Canham, S., & Panagiotopoulou, M. (2023). ECRIN - CESSDA strategies for cross metadata mappings in selected areas between life sciences and social sciences and humanities. *Open Research Europe*, 3(180). <https://doi.org/10.12688/openreseurope.16284.2>

Ohmann, C., Panagiotopoulou, M., Moilanen, K., & Kleemola, M. (2023). EOSC-Future Test Science Project "META-COVID": Final report for CESSDA - ECRIN use case. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10014502>

Rahman, N., O'Cathail, C., Martiny, H.-M., Ventouratou, M., Waheed, Z., Amid, C., Kleemola, M., & Neves, A. (2023). BY-COVID D1.2: Preparedness Data Hub. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10069940>

Tveit Sandberg, L., Hopland Jentoft, C., Akdeniz, E., Moilanen, K., Borschewski, K., Baum, K., Bishop, L., Beeken, J., Bell, D., & Bolton, S. (2023). User Guide for the CESSDA Metadata Model version 3.0. Cessda. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7638506>

Wilkinson, M. D., Sansone, S.-A., Méndez, E., David, R., Dennis, R., Hecker, D., Kleemola, M., Lacagnina, C., Nikiforova, A., & Jael Castro, L. (2023). Community-driven governance of FAIRness assessment: an open issue, an open discussion. *Open Research Europe*, 2(146). <https://doi.org/10.12688/openreseurope.15364.2>

Wolff-Boenisch, B., Laaksonen, H., Draščić Capar, M., Starida, P., Komljenović, V., Shepherdson, J., Vipavc Brvar, I., L'Hours, H., Bakanova, N., Krejčí, J., & Kleemola, M. (2023). CESSDA Annual Report 2022. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10124650>

Tutkimusaineisto

Moilanen, K., Canham, S., Kleemola, M., & Ohmann, C. (2023). Crosswalk between CESSDA Data Catalogue (CDC) Metadata Profile and ECRIN Metadata Schema. (Version 1) [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8129621>

Haastattelut

Tuomas J. Alaterä artikkelissa Henriksson, Juha (2023). CoreTrustSeal – luotettavaa arkistointia. *Faili*, 3/2023. https://www.liikearkistoyhdistys.fi/wp-content/uploads/2023/09/faili3_2023_web-1.pdf

Tietoarkiston henkilökunnan esityksiä 2023

Kansainväliset

Alaterä, Tuomas J. (30.5.2023) FAIR to care? Repository landscaping and support for FAIR in Europe. IASSIST 2023: Diversity in Research: Social Justice from Data. Philadelphia, PA, USA. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8015381>

Barbot, L., Battaner Moro, E., Buddenbohm, S., Concordia, C., Dolinar, M., Ďurčo, M., Gray, E., Grisot, C., Illmayer, K., Kirnbauer, M., Kleemola, M., König, A., Kurzmeier, M., McGillivray, B., Parente Boavida, C., Schuster, C., Vipavc Brvar, I., & Wnuk, M. (30.6.2023). Creating a DH workflow in the SSH Open Marketplace. Digital Humanities 2023. Collaboration as Opportunity (DH2023), Graz, Itävalta. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8107729>

Barbot, L., Battaner Moro, E., Buddenbohm, S., Concordia, C., Dolinar, M., Ďurčo, M., Gray, E., Grisot, C., Illmayer, K., Kirnbauer, M., Kleemola, M., König, A., Kurzmeier, M., McGillivray, B., Parente Boavida, C., Schuster, C., Vipavc Brvar, I., & Wnuk, M. (2023). The Social Sciences and Humanities Open Marketplace: contextualising digital resources in a registry. Digital Humanities 2023. Collaboration as Opportunity (DH2023), Graz, Itävalta. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8228492>

Van Dam, I., Cosgrove, S., David, R., Derycke, P., Kleemola, M., Saso, M., Waheed, Z., Lister, A. L., Le Franc, Y., & Palagi, P. M. (14.2.2023). BY-COVID Training Workshop - Unlocking the power of metadata. Zenodo. Online. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7799398>

Kleemola, Mari (7.12.2023). How the Finnish Social Science Data Archive (FSD) has used standards to implement and improve the archival of social science data. Digital Archives Seminar 2023. Online. National Research Council of Thailand.

Kleemola, Mari (20.9.2023). SSH Conversion Hub. EOSC Symposium 2023. Madrid, Espanja. https://symposium23.eoscfuture.eu/wp-content/uploads/2023/09/3.-20230920_SSH_Conversion_Hub_MK_EOSC_Symposium_ppt.pdf

Laaksonen, Helena (22.11.2023). CESSDA ERIC – data management expertise and data FAIRness for social sciences and beyond. 25 let ČSDA: rozvíjíme spolupráci napříč vědními obory. Online. ČSDA.

Recker, J., L'Hours, H., & Kleemola, M. (30.10.2023). Modelling curation and preservation levels for trustworthy digital repositories. Adding value(to) and preserving scientific and technical data (PV2023), Geneve, Sveitsi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10052805>

Tuominen, Markus (8.12.2023). CESSDA Webinar: Forum on using and sharing research data about child well-being. Online. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10474145>

Tuominen, M. (2023). Bridging Portals and Formats: Transforming Metadata from DDI-C 2.5 to OmicsDI in BY-COVID Project. Paper presented at EDDI 2023 - 15th Annual European DDI User Conference, Ljubljana, Slovenia.
<https://doi.org/10.5281/ZENODO.10256677>

Kotimaiset

Alaterä, Tuomas J. (17.11.2023). Finna-vision kommentointi. Arkistojen Finna-tapaaminen. Online. Kansalliskirjasto.

Alaterä, Tuomas J. (2.11.2023). Laatua ja vaikuttavuutta tutkijan työhön datanhallinnan avulla. Miten teet datastasi FAIR. Online. CSC.
https://researchportal.tuni.fi/files/113069111/2023-11-02_fair-webinaari-laatua-ja-vaikuttavuutta-tutkijan-tyohon-alatera-tuomas.pdf

Alaterä, Tuomas J. (11.10.2023). National Digital Preservation Service (for Research Data): Fairdata services; FSD in the national context. Tietoarkisto.

Alaterä, Tuomas J. & Henriksson, Juha (28.9.2023). CoreTrustSeal-sertifiointi. Arkistoverkosto. Svenska litteratursällskapet.

Hakkola, Emilia (12.12.2023). Tietoarkiston palvelut ja aineistojen käyttö. Online. Taideyliopisto.

Juusola, Henna & Kuula-Luumi, Arja (24.10.2023). Anonymisointikoulutus. Online. Tampereen yliopisto.

Juusola, Henna (1.2.2023). Tietoarkiston esittely. Kestävä kaupunkisuunnittelu - kandiryhmän tutustumiskäynti. Tietoarkisto.

Keckman-Koivuniemi, Hannele (13.12.2023). Tietoarkisto tutkijan tukena aineiston avaamisessa. Datakoulutukset-työryhmä. Online. FinnARMA.

Keckman-Koivuniemi, Hannele (22.8.2023). Mitä kuuluu, Aila? Tutkimuspalvelupäivät, Aalto-yliopisto.

Keckman-Koivuniemi, Hannele & Kuula-Luumi, Arja & Alaterä, Tuomas J. (6.10.2023). Tietarkiston arkistointikäytännöt aineiston vastaanotossa, seulonnassa, kuratoinnissa ja säilytyksessä. Kansallisarkiston vierailu. Tietoarkisto.

Kleemola, Anna & Sävilammi, Anna (11.9.2023). Tietoarkiston esittely. Tutkielmatori, Tampereen yliopisto.

Kuula-Luumi, Arja & Juusola, Henna (9.10.2023). Anonymisointikoulutus. Online. Tampereen yliopisto.

Kuula-Luumi, Arja & Juusola, Henna (19.4.2023). Anonymisointikoulutus. Online. Tampereen yliopisto.

Kuula-Luumi, Arja & Juusola, Henna (21.2.2023). Anonymisointikoulutus. Online. Tampereen yliopisto.

Kuula-Luumi, Arja (5.10.2023). Aineistojen arkistointi Tietoarkistoon. Avoin data, datan tarjoaminen ja käyttäminen tutkijan työssä -seminaari. Online. Lapin yliopisto.

Kuula-Luumi, Arja (9.8.2023). Tietoarkiston palvelut tutkimusasiantuntijoille. Tietoarkisto.

Kuula-Luumi, Arja (25.4.2023). Tutkimusaineiston arkistointi Tietoarkistoon. Siirtolaisuusinstituutti, Turku.

Kuula-Luumi, Arja (29.3.2023). Kvalitatiivisen aineiston anonymisointi. Online. Tutkimushaastattelukurssi, Itä-Suomen yliopisto.

Kuula-Luumi, Arja (22.3.2023). GDPR and data archiving. Uniarts, Helsinki.

Laaksonen, Helena (24.3.2023). ISSP ja vertaileva tutkimus. Raimo Blomin muistoseminaari, Tampereen yliopisto.

Laaksonen, Helena (8.9.2024). Tietoarkiston arkistointipalvelu - mitä tarjoamme. FINTED.

Laaksonen, Helena (8.3.2023). Dataan viittaaminen tiedekustantajien ohjeistuksissa. Tiedekustantajien seminaari dataviittaamisesta. Online. Tampereen yliopisto.

Päivärinta, Jarkko & Kuula-Luumi, Arja & Laaksonen, Helena (31.8.2023). Aineistojen arkistointi Tietoarkistoon. Metodifestivaali, Jyväskylä.